

Jouko Veikkolainen

KRUSIFIKSI KATSOO VALOON

Erkki Erosen alttariveistos on puhutellut kirkkoväkeä yli 30 vuotta

PIENI POIKA EI SAA unta. Oudot elosalamat välähtelevät hämärtyvässä loppukesän illassa. Peiton alla poika muistaa äidin opettaman iltarukouksen. Hän sopertaa sen hiljaa. Siinä rukouksessa hän kaipaa isää, jota ei enää ole. Isä kuoli kun poika oli vasta kolmen.

Pojalle tulee taas kuuma ja hän heittää peiton yltään. Samassa hän näkee oviaukossa hahmon, jolla on pitkä

vaate päällään. Pojasta on ihmeellistä, että hahmo ikään kuin leijuu ilmassa kädet kohotettuina. Poika ajattelee, että se voisi olla isä. Hän vetää taas peiton päälleen ja tuntee olonsa hyvin turvallisiksi. Kun hän hetken päästä kurkistaa ovelle, hahmo seisoo siinä vieläkin. Poika nukahtaa.

Tuo pieni poika on järvenpääläinen kuvanveistäjä Erkki Eronen. Todentun-

tuisen näyn hän näki lapsena, kun hän oli käymässä syntymäkodissaan, isoisan luona Pälkjärvellä Karjalassa. Muistikuva on säilynyt Erosen mielessä läpi elämän. Muutkin voivat nähdä näyssä vierailleen enkelin, sillä hahmo on kuvattu Laurilan seurakuntakodin seinällä olevaan puureliefiin "Jouluyön ihme". Yksinkertainen, hieman tyyli- teltty puuveistos kuvaa jouluevanke- liumin tapahtumia. Siinä sama enkeli, joka lohdutti poikaa, siunaa vastasyntyntä Jeesus-lastaa.

ERKKI EROSEN TYÖ ON myös puusta veistetty Krusifiksi, joka on Järven-

Timo Saarinen

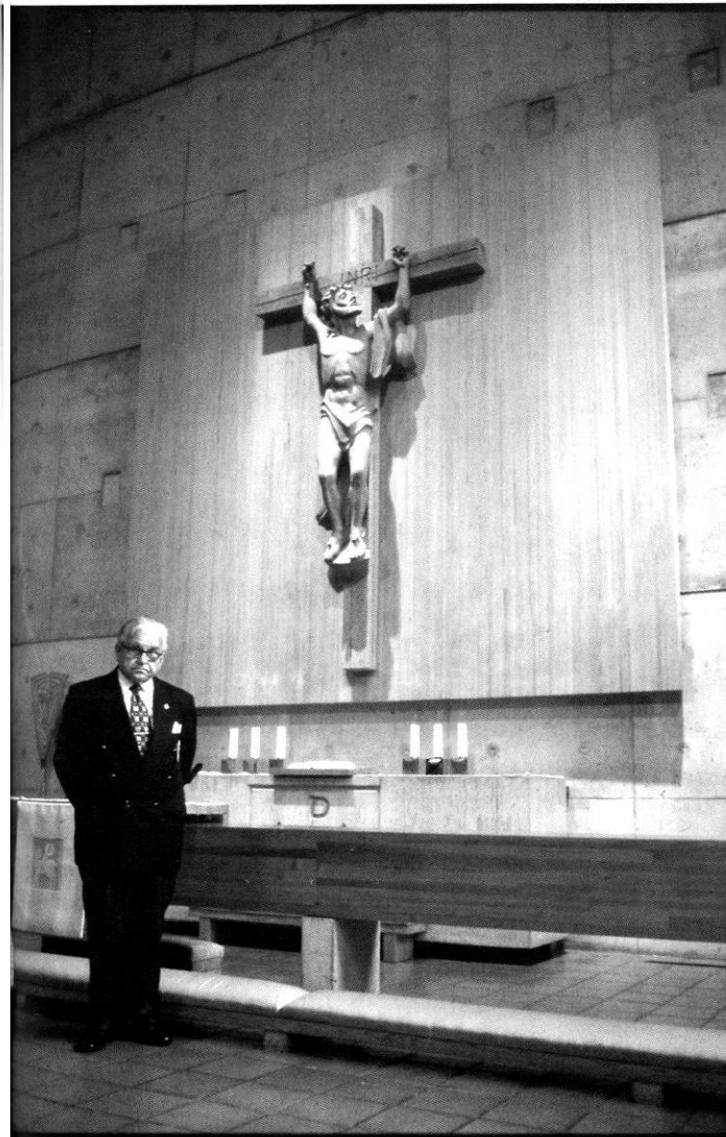
KUVANVEISTÄJÄ **ERKKI EROSEN** työt ovat tulleet tutuiksi järvenpääläisille. Hänen tunnetuimmat työnsä Järvenpäässä lienevät Sibeliuksen patsas (1964) Järvenpää-talon edustalla ja alttariveistos Krusifiksi (1968) kirkossa. Muita Erosen töitä Järvenpäässä ovat Jouluyön ihme -reliefi (1978) Laurilan seurakuntakodissa, Kuviokelluntaa-reliefi (1973) uimahallissa, Kylpevät kyyhkyt kirjastossa (1987), Soihtusuihkukaivoveistos (1993) Fortumin pihalla, Pikku-Kalle-veistos (1980) Mannilantien ja Helsingintien kulmassa, veteraanimuistomerkki Veljeä ei jätetä (1995) ja Optarien purjehdus -mobile (1987) Vanhankylänniemessä. Erkki Eronen on tehnyt lukuisia rintakuvia ja hautamuistomerkkejä. Varsin paljon hänen töitään on yhteisöjen ja yksityisten kokoelmissa Suomessa ja ulkomailla. Hänet on palkittu useissa valtakunnallisissa veistostaidekilpailuissa.

pään kirkon alttariteos. Kirkossa kävijät ovat tottuneet näkemään Kristus-hahmon alttarin yläpuolella ja yläikkunasta siilautuvan valoleikin sen kasvoilla jo yli kolmenkymmenen vuoden ajan.

Modernissa betonikirkossa vanhoja aikoja henkivä työ on yllätyksellinen. Seurakunnan taidetoimikunta halusi jotain muuta kuin arkkitehdin suunnitteleman rautaisen ristin vuonna 1968 valmistuneeseen kirkkoon. Toimikunta pyysi Eroselta ehdotusta alttariveistokseksi. Betoniseinälle sopi taiteilijan mielestä lämmin puu ja pelkistettyyn kirkkoon hieman tyyli- teltty työ. Puhutteleva työ henkii rauhaa ja kristinuskon ydinsanomaa, sovitusta.

Mutta ennen kuin työ oli valmis, sitä edelsivät monet työvaiheet, joita katsoja ei välttämättä aavistakaan. Ensin tarvittiin elävä malli; ristillä riippui muuan nuori mies, Järvenpäässä asuneen venäläisen perheen poika. Luonnospiirroksista taiteilija teki pienoismallin, jonka jälkeen valettiin vielä oikean kokoinen kipsiveistos. Sitten alkoi operaatio, josta Eronen sanoo, että hän taitaa viedä sen vaatiman taidon mennessään hautaan. Nykykuvanveistäjät eivät ole kiinnostuneita harvinaisesta mittapistetekniikasta, jonka avulla Krusifiksi on toteutettu.

Eronen oppi työtävän kuvanveistäjä Wäinö Aaltoselta, kun hän työskenteli tämän apulaisena runsaat kaksi vuotta 1950-luvulla. Alkuperäismalli siirretään siinä kymmenesosamillimetrin tarkkuudella tuhansia pisteitä käyttämällä tulevaan kokoonsa. Työhön tarvitaan sangen yksinkertainen ja nerokas itse tehty laite, jota Eronen kutsuu härveliksi. Työvaihetta pidetään liian hitaana ja aikaa vievänä, ja hidas ja työläs se onkin, mutta yksityiskohtainen ja tarkka. Veistäminen ja viimeistely sujuvat sitten nopeasti. Normaalinkokoises-

Järvenpään kirkon alttariveistoksessa kuvanveistäjä Erkki Eronen kuvaa hetken, jolloin Jeesus antaa henkensä Isän käsiin. Ristiltä jo ikään kuin kohoavan Kristuksen sormi osoittaa kirkkokansaa: sinunkin tähtesi. Krusifiksi-alttariveistoksen valmistumiseen liittyy Erkki Eroselle merkittävä henkilökohtainen muisto.

sa ateljeessa silmämääräinen veistäminen ei onnistuisikaan.

Järvenpään kirkon alttarin Kristus-hahmo on kuvattu totutusta poikkeavasti. Jeesuksen pää on koholla ja katse suuntautunut kohti ylhäällä avautuvaa ikkunaa. Kristus ei roiku nauhojen raastavassa otteessa, vaan ikään kuin kohoaa jo ristiltä. Eronen halusi kuvata hetken, jolloin Jeesus sanoo: "Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni." Kristus on kirkastunut tietoisena siitä, että on ylösnouseva. Ikkunan valo lankeaa Ju-

Kristus ei roiku nauhojen raastavassa otteessa, vaan ikään kuin kohoaa jo ristiltä.

malan Pojan kasvoille. Sormi osoittaa kirkkokansaa: sinunkin tähtesi.

Krusifiksiin liittyy tapaus, joka on Erkki Eroselle hyvin merkittävä. Hänen äitinsä olisi halunnut nähdä työn valmiina, mutta kun työ oli paikoillaan, tämä ei enää jaksanutkaan tulla sitä katsomaan. Äiti kuoli pian sen jälkeen ja hänet siunattiin Järvenpään kirkossa — ensimmäisenä uudessa kirkossa siunattuna vainajana.

Siunaustilaisuus pidettiin hämäränä, pilvisenä talvipäivänä tammikuussa. Satoi hiljalleen isoja lumihiutaleita. Kun pappi luki tekstiä "maasta sinä olet tullut ja maaksi sinun pitää jälleen tulla", pilviverho aukesi ja aurinko loisti suoraan Kristuksen kasvoihin. Kun pappi lopetti, pilviverho sulkeutui. Vain siunauksen hetkeksi aurinko tuli näkyviin. Saattoväkikin ihmetteli tapahtunutta, jonka merkitys taiteilijalle itselleen oli hyvin puhutteleva.

KRISTILLINEN AIHEPIIRI ON ollut Eroselle lapsesta lähtien läheinen ja tuttu. Uskoon ja Jumalaan hän on turvannut. Varsinkin sota-aikana hän joutui näkemään kaikenlaista ja pelkäämään henkensä puolesta. Varjelukseksi Eronen on kokenut ihmeelliset pelastumiset tapauksissa, joissa olisi voinut käydä pahastikin. Hän tuntee, että elämän suunta on aina ollut turvallisissa käsissä.

Uskovaiseksi hän ei ole kuitenkaan halunnut nimittää itseään, uskovaisten mitta on aina tuntunut hänestä liian vaativalta täyttää. Nuorena hänestä oli vaikeaa konfirmaation jälkeen mennä ehtoolliselle, sillä se velvoitti hänen mielestään todelliseen katuumukseen.

"Jouluyön ihme" Laurilan seurakuntakodissa. Muistikuva enkelin vierailusta on ikuistettu reliefiin.

Seurakunnan kuva-arkisto

Olisi ollut kevytmielistä saada ensin syntinsä anteeksi ja sitten rientää tekemään uusia. Nyt vanhempana vaatimukset oman uskon suhteen ovat lieventyneet.

Usko on Eroselle varjelusta, johon on voinut turvata, kun on ollut vaikeata. Usko on kantanut, kun on kokenut saavansa voimaa vastoinkäymisissä. Samasta lähteestä hän uskoo saaneensa taidon toteuttaa itseään. Eronen on kokenut, että yhteys ylöspäin on toiminut ja sieltä on myös vastattu.

OMIEN TÖITTENSÄ SANOMAA hän ei lähde selittelemään, mutta sanoo kuitenkin, että "töitä pitää katsoa oikeasta kulmasta ja olla rehellinen. Katsoja saa tulkita näkemänsä itseään kuunnellen, näkökulman voi valita itse. Taideteos on täyttänyt tehtävänsä, jos katsoja jää hyvälle mielelle ja työ on antanut rakentavia eväitä."

Eronen ei ole halunnut jäljitellä mitään taidetyyliä tai olla myötäjuoksija. Tiukin vaatimus hänellä on sen suhteen, että taiteilijan on osattava ammatinsa edellyttämä tekniikka, sitten vasta hän voi kutsua itseään taiteilijaksi. Vastenmielisyyttä hän tuntee repiviin, poliittisiin, kantaaottaviin taiteisiin.

Itselleen tärkeintä työtä Erkki Eronen ei osaa nimetä. "Ne ovat kaikki eri tavalla toteutettuja, jokaisessa on eri työtapa, materiaali ja aihepiiri eikä niitä siksi voi panna tärkeysjärjestykseen. Ehkä tärkein työ on vielä tekemättä. Veistoksiin pätee sama kuin omiin lapsiin: toinen ei ole yhtään rakkaampi kuin toinen. Ne ovat jokainen täysin erilaisia, mutta silti yhtä rakkaita."

Järvenpään hautausmaalla, äidin haudalla, on muistomerkki, joka tulee olemaan myös Erkki Erosen ja hänen vaimonsa Elli-Marjatan hautamuistomerkki. Siihen on kuvattu enkeli. Siipi kohoo ja ottaa ilmaa alleen: isä on tullut ottamaan vastaan äitiä.

Helena Lindqvist